

kedaj vedoma proti veri pisal, ali ljudstvo namenoma pohujševal.

Ali duhovnike je napadal, porečete, s tem duhovščini veljavo jemal in tako tudi vero izpodkopaval. V tem je nekaj resnice. Le vpraša se, če niso bili ti napadi včasih opravičena kritika; zakaj, kdor javno deluje, podpada tudi kritiki; to velja za vsakega, za ministra in njegove uradnike, za ljudskega zastopnika in tudi za duhovnika. Saj je še pri neki priliki Graški „Volksfreund“ grajal celo ogrskega Primasa Simora, ko se je bil v državnem zboru ogrskem pohvalil, da je njegovo semenišče tako madžarsko, da v njem bogoslovci Slovaki svoj materni jezik pozabijo. Kritika je torej dopuščena, samo na resnico naj se opira in dostojna naj bo! Le žal! da mnogokrat ni taka.

Kar se tiče slovenske narodne inteligencije, mora potrditi vsak, kdor našo novejšo zgodovino pozna, da veri in cerkvi nikdar ni nasprotovala. Naj le bere ste-nografične zapisnike deželnega in državnega zbora, kdor ne verjame, in prepričal se bo, da so se slovenski narodni zastopniki, kedar koli je bilo treba, po svoji moči potegovali tudi za verske koristi in duhovščino našo vselej krepko branili proti napadom njenih nasprotnikov. Iz tega naj vsak sam presodi, je li pri nas treba snovati posebno katoliško-politiško stranko. Naj sklenem s primero: Če je kdo res bolan, temu utegne primerno zdravilo pomagati; če boš pa isto zdravilo silil zdravemu, ki ga ne potrebuje, utegneš doživeti, da se mu zdravje pokvari in ga narediš res bolnega. Zatorej caveant consules!

Dogodki na Hrvaškem.

Veliki župan Zagrebški Kovačević se je zagnal pred nekoliko tedni na nečuven način v madjarskem listu „Egyertetesu“ v škofa Strossmayra. Očital mu je, da pokončuje škofovske gozde ter da tako slabo gospodari s škofovskim imetjem, da ne bode njegovemu nasledniku niti toliko ostalo, da bi mogel živeti.

Vse nemško-židovsko-madjarsko in madjaronsko časopisje poseglo je po tem pamfletu s posebno slastjo ter mu dodalo svojih škodoželjnih opomenj. Celo listi, ki so sicer v svoji pisavi zmerni in dostojni, dali so se preslepiti in so mislili, da je na Kovačevićem obrekovanji vendar le nekoliko resnice, posebno ker si niso mogli domnevati, da bi tako visok uradnik mogel na tak način obrekovati.

Mi pa nismo niti za trenotek pomislili, ampak bili smo iz dna duše prepričani, da ni Kovačevićovo pismo nič drugega, nego klevetenje. Da se nismo motili, v dokaz nam je izjava upraviteljstva škofovega imetja, katero smo brali v „Obzoru“ z dne 11. septembra t. l. št. 207. Po tej izjavi prinaša zadnja leta škofovsko imetje do 140.000 gld. dohodka. Samo pšenice se je lani pridelalo nad 10.000 meterskih centov, drugega žita pa toliko, da se je v minolem letu pri jako nizkih cenah prodalo za

60.000 gld. Posestvo ima 1000 prasičev, 1000 ovac, 174 volov, 154 konj in 252 repov goveje živine čistega švicarskega plemena, katera se tako vzgledno vzreja, da je bila pred kratkim časom premovana. Zgradil se je v poslednjem času parni mlin ter mnogo gospodarskih poslopij po raznih selih. Zgorljiva poslopja so zavarovana za znesek 280.000 gld., nepremičnina pa za 220.000 gld. pri banki „Slaviji“, kateri se je plačalo zavarovalnine v znesku 5000 gld. za pet let naprej. Ko je zasedel škof Strossmayr škofovsko stolico, našel je glavnice 1478 gld. 82 kr., do danes se je pa narasla na 1 milijon in 600.000 gld. To je jasen dokaz, da ne bode treba stradati nasledniku škofa Strossmayra, ako se pomisli, da bodo znašali njegovi dohodki na leto nad 200.000 gld. Vse to pa turji dovolj jasno dokazuje, kako daleč sega strast in nesramnost, ko velja omadeževati moža čiste vesti in jasnega obraza, otemniti bliščečo zvezdo na avstro-ogrskem jugu.

Taka sredstva so pač spričevalo skrajne izprijenosti ter onemoglosti. Vsakdor pa ve, da ni to klevetanje naperjeno proti škofu Strossmayru kot privatni osebi, ampak proti Strossmayru kot mecenu hrvaškega naroda, kot najboljšemu Hrvat, proti političnemu orjaku, ob katerem se bodo prej ali slej vsi naporji Madjarov in madjaronov razbili.

Ker smo pa prepričani, da je temu tako, žali nas do srca vse, kar se je zadnje dni godilo v Zagrebu ter dokazalo žalibog dovolj jasno, da je res nehvaležnost zahvala sveta. Posebno kar se Istranov tiče, opustili bi bili oni po naši misli prav lahko one demonstracije, ki so kalile vesele dni marsikateremu gostu belega Zagreba ter bile vsaj po našem mnenju neumestne.

Saj vendar ne more nihče trditi, da ima Starčević in njegova stranka kakih posebnih zaslug za probujo narodne zavesti v Istri. Pač bi se lahko nasprotno trdilo, da bi Starčevići prišli gotovo mnogo prej do svojega namena, ako bi se menj prepirali o načelih in programih ter posnemali isterske rodoljube v tem, da bi v narodu hrvaškem — mi mislimo v priprostem ljudstvu — budili narodno zavest in narodni ponos. Vsakokratne volitve v sabor hrvaški jasno dokazujejo, da se je na Hrvaškem v tem pogledu mnogo zamudilo. Ako so na Hrvaškem nasilstva, gotovo se tudi v Istri v tem pogledu nič bolje ali še huje godi — in dvomimo, da bi bilo priprosto kmečko ljudstvo na Hrvaškem tako zadolženo pri nasprotnikih svojih, kakor je istersko. A vendar narodna zavest, narodni ponos, vedna dotika malobrojne hrvaške in slovenske inteligencije v Istri s kmetom dovedli so do uspehov, katerih bi se na Hrvaškem veselili prav iz srca.

Politični pregled.

Domače dežele.

Presvetli cesar je povabil ministerskega predsednika grofa Taaffeja, da ga bode spremljal pri potovanju na Češko. Grofu Taaffeju je odločeno stanovanje na Hradčinu.

Vojni proračun. — Uradni in poluradni listi zagotavljajo, da se ne bode povišal vojni proračun z ozirom na finančni položaj obeh državnih polovic. Da bi bilo le res!

Vodja levičarjev pl. Plener je govoril minoli teden v Egerji o državnozborskem položaji. Mož je rekel, da bode nemogoče Taaffeju vladati brez zanesljive večine, ter govoril o državnih naših rečeh, kakor da bi govoril „ex cathedra“. Kak sedež v ministerstvu, kaka osobna prememba pri političnih upravnih oblastvih bi temu gospodu jako ugajala, saj šele potem bi se dalo uspešneje delati. Nemško-češka sprava se mora tako izvršiti, kakor želi on in njegova stranka. S kratka: levičarjem se zdi premalo, da bi pri skupnih državnih poslih sodelovali z drugimi strankami vred, ampak „komando“ se jim mora prepustiti, potem bodo šele nastopili srečni časi za državo. Ali pred Taaffejem ima pa mož rešpekt, dela mu poklone od spredaj in od zadaj, v žepu mu pa najbrže kaže figo, o čemer pa grof Taaffe niti za trenotek ne dvomi. Vztrajati je treba, misli si pl. Plener in morebiti tudi prav misli. Morebiti se mu bode vender le posrečilo, da se mu izpolni najsrčnejša želja ter bode sedel na mehki ministerski stol. Vsa podoba je taka.

Vnanje države.

Otok Sigri in Angleži. — Iz Carigrada se poroča „Agence Havas“, da so Angleži posedli mali otok Sigri. Ta otok leži na zapadni strani turškega otoka Metelina (starodavni Lesbos) v egejskem morji in je zaradi lege svoje jako važen v stratežičnem oziru. Nekateri dvomijo, da bi bila ta vest resnična. „Times“ na pr. pravi, da so izmislili to vest najbrže neki bankirji, ki bi radi, če ne uže onemogočili emisijo ruskih posojilnih papirjev v Parizu, pa jo vsaj otežili. Znano je namreč, da je Rusija v Parizu sklenila jako ugodno posojilo za 500 milijonov frankov proti 3 odstotnim obrestim in po kurzu 87. Rusija se je namreč uže več mesecov pogajala z Rothschildom zaradi posojila, in dotična pogodba bi se bila tudi sklenila, da ni Rothschild v zadnjem trenutku stavil do Rusije nekakih zahtev glede židov na Ruskem, katerih pa ni hotela Rusija izpolniti. Ker je pa dobila zdaj Rusija denarja po veliko ugodnejših pogojih, nego bi jej ga bil posodil Rothschild, storili so vse mogoče Rothschild in drugi bankirji, da bi Rusija tudi v Parizu ostala na cedilu. Da se pa to ni zgodilo, iskati je vzroka v sedanjih prijaznih odnošajih med Rusijo in Francijo in pa sploh francoskem javnem mnenji. „Daily Telegraph“ pa meni, da je ta vest najbrže nastala zaradi tega, ker so baje angleški mornarji s topovi stopili na imenovanem otoku na kopno, da se vadijo v streljanji, ker se večkrat zgodi in za kar dobe v inozemstvu privoljenje. Ta list pravi, da je taka vest uže zato neverjetna, ker bi bila ta okupacija izvestno oznanjevalka vojske.

Belgija — Belgijska vlada je predložila poslanski zbornici zakonski načrt, ki določuje razmere med delo-

dajalci in delavci, gospodarji in posli. Vsled tega zakona bodo primorani delodajalci ter gospodarji odškodovati delavce, oziroma posle, kateri obole pri delu.

Chille. — Volitve v postavodajne zastope se bodo vršile po splošnem glasovanji. Tudi predsednik bode voljen po splošnem glasovanji. Tako je sklenila junta (odbor), ki začasno opravlja javne posle.

Francoska. — Predsednik francoske republike Carnot je z raznimi redi odlikoval spremstvo srbskega kralja.

Nekdanji predsednik republiki Grévy je bil dne 14. t. m. pokopan prav slovesno. Za pogrebom je šlo velikansko število ljudstva. Krsto so položili med streljanjem topov na voz. Namesto predsednika republiki Carnota šel je za krsto general Brugiere. Na grobu je govoril ministerski predsednik Freycinet ter poudarjal pokojnikove zasluge za republiko.

Ruski prestolni naslednik je prišel v Pariz.

Kitajsko. — Neredi in preganjanje kristijanov ni še nehalo, nemiri se vedno ponavljajo. Angleški zastopnik je kitajski vladi zagrozil, da bodo druge oblasti rabile moč, ako kitajska vlada sama ne napravi miru.

Nemška ekspedicija pod poveljstvom Zalevskega v vzhodni Afriki je popolnoma poražena. Ubitih je 10 Evropecev in 300 zamorcev. Sovražnik je ugrabil 300 Mausenovih pušk, štiri topove ter pobral vse strelivo. Zdaj je v veliki nevarnosti nemška postaja Mipwapwa in cesta za karavane. Položaj za Nemca je kritičen. Nemško časopisje misli, da se mora odposlati druga ekspedicija, ker bi inače trpel ugled nemški v vzhodni Afriki.

Narodno gospodarstvo.

Trgovska in obrtniška zbornica.

(Dalje.)

XI. Gospod zbornični svetnik Karol Luckmann poroča, da je zbornica Budejeviška prosila, naj bi pri visokem c. kr. trgovinskem ministerstvu podpirali nje peticijo, v kateri prosi, da bi ministerstvo obratni pravilnik z dne 10. junija 1874. l., drž. zak. št. 75, tako dopolnilo, da ni všteti nedelj in praznikov, kadar ob njih stoje železniški vozovi na industrijskih tirih, v najemnine prosti čas za porabo, po katerega preteku se nalagajo zamudne pristojbine. V peticiji se poudarja, da po § 56. odst. 2 železniškega obratnega pravilnika z dne 10. junija 1874. leta se ob nedeljah in praznikih ne sme vzprejemati navadno tovarno blago niti ne adresatu izročati.

§ 59. tega obratnega pravilnika tudi vелеva, da ni všteti nedelj in praznikov v tisto dobo, ki je določena za razkladanje poslanega blaga in odpravljanje na svoj dom. Iz obeh teh jasnih predpisov je razvidno, da se tisti, ki imajo svoje tire, ne smejo siliti, da bi ob nedeljah in praznikih blago nakladali in razkladali.